

B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2024-052874

Datum b&w-vergadering:

17 september 2024

Onderwerp:

Vervolg bestedingen POK-gelden

Te nemen besluit:

1- De vervolg bestedingen van de POK-gelden vaststellen.

Team/ behandelend ambtenaar:

TSOS / M.Boscha@overbetuwe.nl

Status advies:

openbaar

Portefeuillehouder:

Wethouder Rik van den Dam

Doorgeleiding naar de raad:

ja, ter informatie

Betrokkenen bij advies extern:

Betrokkenen bij advies intern:

- ☐ Juridisch adviseur
- ☒ Financieel adviseur
- ☒ Inkoop adviseur
- ☐ P&O-adviseur
- ☐ Communicatieadviseur

Overig, te weten:

Beleidsadviseurs TBS,
Domeinmanager sociaal domein,
Teammanager TUSD,
Business controller sociaal domein.

TIC:

Ja

Bijlagen voor B&W:

- n.v.t.

Bijlagen voor raad:

- Collegevoorstel POK-gelden 24 augustus 2024

Te nemen besluit

1. De vervolg bestedingen van de POK-gelden vaststellen.

Inleiding

Naar aanleiding van de bevindingen van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is aan gemeenten geld beschikbaar gesteld om de dienstverlening aan kwetsbare inwoners te verbeteren. Op 11 juli 2023 heeft het college de bestedingsdoelen voor de POK-gelden vastgesteld. In het voorstel dat nu voorligt wordt een korte evaluatie gegeven van elk onderwerp. Tevens worden voor het vervolg voorstellen gedaan.

Beoogd resultaat

De bestedingsdoelen voor de POK gelden vaststellen zodat we een bijdrage kunnen leveren aan de dienstverlening aan kwetsbare inwoners.

Argumenten en onderbouwing

1.1 De huidige doelen hebben effect

We kijken kort terug op de doelen die vastgesteld zijn in vergadering van 11 juli 2023:

Uitbreiding van de formatie van de sociaal raadslieden. Inwoners krijgen laagdrempelig advies over zaken als uitkeringen, belastingen, regelingen op het gebied van wonen en werk, etc. We zien dat de inzet belangrijk is. De spreekuren van de sociaal raadslieden zitten vrijwel altijd vol. Inwoners waarderen de onafhankelijke ondersteuning en hun doorverwijfsfunctie. Voorstel is om de uitbreiding het komende jaar met tijdelijke middelen te bekostigen. Een eventuele verlenging kan dan opgenomen worden in de begroting van 2026 en verder.

Onafhankelijke cliëntondersteuning.

In de Wmo staat dat gemeenten de beschikbaarheid van adequate, onafhankelijke cliëntondersteuning moeten verzorgen. Cliënten hebben dus recht op een cliëntondersteuner, bijvoorbeeld bij een keukentafelgesprek. Ook voor de jeugdwet en de wet langdurige zorg (Wlz) kunnen inwoners hier gebruik van maken. Vanuit het zogeheten Koplopersproject Cliëntondersteuning is deze vorm van dienstverlening al sinds 2020 uitgebreid. Met de POK-gelden is deze uitgebreide ondersteuning gecontinueerd. Door deze extra inzet is het gebruik van deze vorm van ondersteuning verviervoudigd ten opzichte van 2019. Gelet op het feit dat dit een belangrijke ondersteuningsvorm is voor kwetsbare inwoners willen de uitbreiding van deze ondersteuning voor een jaar verlengen. Een eventuele verlenging kan dan opgenomen worden in de begroting van 2026 en verder.

Uitbreiding financiële ondersteuning en thuisadministratie. Er is gekozen om een tijdelijke urenuitbreiding van dit onderdeel te bekostigen zodat het aantal vrijwilligers weer op peil gebracht kon worden. Ondertussen is zijn er weer voldoende vrijwilligers en kan elke inwoner met een ondersteuningsvraag voor ondersteuning op dit vlak op korte termijn geholpen worden. Continuering van de inzet van POK-gelden voor dit onderwerp is niet nodig omdat het gestelde doel bereikt is.

Participatietrajecten Huiskamer Heteren. Er zijn participatiemedewerkers ingezet. Deze medewerkers hebben de taak om de vrijwilligers in de huiskamer te ondersteunen in hun taken. Daarnaast was de opdracht om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen naar stappen op de participatieladder en de weg naar de arbeidsmarkt. De inzet van deze medewerkers is deels succesvol. Er is een goed netwerk opgebouwd binnen de sociale basis rondom de huiskamer van Heteren. Tevens worden vrijwilligers succesvol ondersteund. Daarnaast is het aandeel aan facilitaire taken groter dan eerder voorzien. Tevens blijkt de huiskamer minder geschikt voor individuele re-integratie trajecten door het gebrek aan ruimte waar een-op-een begeleiding mogelijk is. We zien succesvolle huiskamers als een belangrijk onderdeel voor een goede sociale basis binnen onze gemeente. Om die reden wordt voorgesteld om de inzet van POK-gelden voor huiskamers deels te contineren. Op die manier stimuleren we zelfstandige huiskamers.

Gemeentebrede ondersteuning voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De groep inwoners die opgenomen is in het doelgroepenregister en nog geen werk of andere vorm van zinvolle daginvulling hebben, ondersteunen we nog intensiever door de inzet van een jobhunter. Deze werft, in nauwe samenwerking met het Werkgeversservicepunt en de accountmanager bedrijven, plekken bij werkgevers voor inwoners uit deze doelgroep. De inzet van deze jobhunter voor deze doelgroep is succesvol. We bekijken een inzet vanuit structurele middelen door het verschuiven van taken.

Visievorming voor toekomstbestendige uitvoering van de Participatiewet. Het onderzoek heeft ondertussen plaatsgevonden. We voorzien het opgeleverde rapport van financiële onderbouwing. Het geeft ons voeding voor de gesprekken over de inrichting van ons sociaal ontwikkelbedrijf.

Onderzoek naar passend armoedebeleid en toegang schuldhulpverlening. Het rapport is opgeleverd en gedeeld met het gemeenteraad. Het geeft ons handreikingen voor de herijking van het armoedebeleid. De handreikingen zijn met name gericht op het toegankelijker maken van de regelingen.

1.2 We geven een vervolg aan de besteding van de POK-gelden

De POK-gelden zijn beschikbaar tot en met 2026. Voorstel is om bestedingsdoelen te hanteren die een bijdrage leveren aan actuele thema's binnen het sociaal domein én een belangrijke bijdrage leveren aan een dienstbare en toegankelijke lokale overheid. De voorgestelde bestedingsdoelen kennen een kop en een staart. We zetten dus tijdelijke middelen in voor projecten die in tijd gelimiteerd zijn.

Onafhankelijke cliëntondersteuning.

In de Wmo staat dat gemeenten de beschikbaarheid van adequate, onafhankelijke cliëntondersteuning moeten verzorgen. Inwoners hebben recht op een cliëntondersteuner, bijvoorbeeld bij een keukentafelgesprek. Ook voor de jeugdwet en de wet langdurige zorg (Wlz) kunnen inwoners gebruik maken van deze ondersteuning. Cliëntondersteuning is bestemd voor inwoners die vragen hebben over levensdomeinen als zelfstandig leven, zorg en ondersteuning, participatie, wonen, onderwijs en werk en inkomen. Een cliëntondersteuner is onafhankelijk en denkt mee in het belang van de inwoner en maakt zorg en welzijn persoonsgericht, betrouwbaarder en toegankelijker. Vanuit het Rijksprogramma 'Koplopersproject Cliëntondersteuning' hebben we aan deze vorm van dienstverlening in de periode 2020-2023 meer bekendheid gegeven én uitgebreid. Met de POK-gelden is deze uitgebreide ondersteuning gecontinueerd in 2023-2024. Het resultaat van deze inzet is dat meer inwoners deze vorm van ondersteuning weten te vinden, meer medewerkers op de hoogte zijn van de mogelijkheden en kwaliteit is verbeterd. We willen de komende jaren blijven werken aan verdere verspreiding, borging en voor iedereen toepasbare kennis over het thema cliëntondersteuning en de positionering hiervan binnen de lokale context. Voor 2025 willen we een deel van de inzet blijven bekostigen uit de POK gelden.

Uitbreiding uren sociaal raadslieden

Nog eenmaal willen we de urenuitbreiding van sociaal raadslieden vanuit de POK-middelen bekostigen. Sociaal raadslieden zijn een laagdrempelige toegang voor inwoners die advies willen over uitkeringen, belastingen, regelingen op het gebied van wonen en werk, etc. Het tijdig raadplegen van een sociaal raadsman/vrouw kan verergering van problemen voorkomen. Zeker voor inwoners die wat moeilijker hun weg kunnen vinden in alle wetten en regelingen, is een dergelijke voorziening van essentieel belang. We hebben de inzet van deze ondersteuning tijdelijk uitgebreid van 5,5 naar 24 uur per week, conform besproken in de collegevergadering van 31 januari 2023. In 2023 en 2024 is deze uitbreiding vanuit de POK-gelden bekostigd. We zien dat er een grote behoefte is voor onafhankelijke juridische ondersteuning.

Huiskamers. We zien de huiskamers als een belangrijk middel om sociale kwaliteit in het dorp groter te maken. Huiskamers leveren een bijdrage aan de sociale cohesie in een kern. Dit doen we door:

- Het stimuleren van gemeenschapsontwikkeling/ leefbaarheid, waarbij eigenaarschap grotendeels bij de inwoner ligt.
- Een betekenisvolle ontmoetingsplek te realiseren die door alle inwoners als zinvol wordt ervaren.

- Stimuleren van verbondenheid, omzien naar elkaar en veerkrachtige inwoners (talentontwikkeling vrijwilligers/ vergroten eigen-/samenkracht/ stimuleren van zelfredzaamheid- eigen regie, zowel persoonlijk als collectief).
- Stimuleren van samenwerkingsverbanden met diverse beroepsgroepen en sectoren.

We streven naar krachtige huiskamers, waarbij inwoners in staat zijn zelf te formuleren wat ze nodig hebben. Toekomstbeeld is dat er in elk dorp een dusdanig netwerk ontstaat en vrijwilligers op termijn voldoende vaardigheden hebben om zo autonoom mogelijk te werken.

Door de inzet van een functie die de verschillende huiskamers ondersteunt in het pad naar zelfstandigheid ondersteunen we krachtige en leefbare kernen in onze gemeente. De functionaris die de huiskamers ondersteunt heeft een stimulerende en aanjagende rol en waakt er voor om processen over te nemen. Afhankelijk van gesprekken met onze sociale partners vindt de positionering van de functionaris plaats binnen de sociale basis.

Hervormingsagenda Jeugd. De hervormingsagenda jeugd is in de kern een belangrijke stap om de kloof tussen overheid en inwoners kleiner te maken. De inwoner staat centraal bij de hervormingsagenda. De hervormingsagenda jeugd is ontstaan vanwege de groeiende vraag naar jeugdhulp en de bijbehorende kosten. Het doel van de agenda is om de kwaliteit en effectiviteit te verbeteren tegen lagere kosten.

De implementatie van de hervormingsagenda kent twee ontwikkellijnen

1- Organisatorische implementatie

In het regionaal verband is besproken dat iedere gemeente capaciteit vrijmaakt voor de implementatie in de komende jaren. Door in te zetten op de aanstelling van een tijdelijk implementatie functionaris zorgen we voor betaalbare en goed georganiseerde jeugdzorg in onze gemeente. Deze functionaris heeft een belangrijke rol bij de totstandkoming van de hervormingsagenda binnen onze gemeente en vervult daarnaast een brugfunctie met de regionale ontwikkellijnen.

2- Opleidingen

Daarnaast brengt de hervormingsagenda jeugd voor consultants verschillende praktische wijzigingen met zich mee:

- Consultants moeten kennis hebben van de doelstellingen en principes van de hervormingsagenda. Trainingen en bijscholingen helpen om het kennisniveau op peil te houden.
- Consultants zullen vaker en intensiever moeten netwerken met diverse instanties en professionals. Het opbouwen van en onderhouden van een professioneel netwerk is van groot belang voor het slagen van de hervormingsagenda.
- Onderdeel van de agenda is het betrekken van betrokkenen bij de mogelijk in te zetten ondersteuning. Consultants moeten daarom in staat zijn om de betrokkenen centraal te stellen waarbij de wensen en behoeften van hen centraal staan.
- Onderdeel van de agenda is tenslotte een grote aandacht voor preventie en vroegsignalering. Consultants leren om in een vroeg stadium problemen te herkennen en interventies op maat aan te bieden om op die manier erger te voorkomen.

Vanuit het regionaal programma worden per gemeente slechts twee consultants getraind. We zetten de POK-gelden in om alle jeugd consultants binnen de gemeente een training te laten volgen. Op die manier wordt de hervormingsagenda jeugd in de basis goed uitgevoerd. We bereiken daarmee de twee belangrijke doelen van de agenda:

- Betere ondersteuning leveren tegen lagere kosten.
- De inwoner die ondersteuning nodig heeft centraal stellen.

Verordening sociaal domein. Op 29 oktober 2024 wordt aan de raad voorgesteld om de verordening sociaal domein vast te stellen. Deze integrale verordening vervangt een groot landschap aan verordeningen binnen het sociaal domein en sluit aan bij de leefwereld en ondersteuningsvragen van inwoners. Het werken met deze verordening zorgt voor een andere manier van werken. De implementatie van de nieuwe verordening loopt langs drie ontwikkellijnen:

- Leren. Met werksessies en ervarend leren worden medewerkers de nieuwe verordening eigen.

- (collegiale) toetsing. We stimuleren het gesprek over casus tussen medewerkers onderling. Met meetpuntensets wordt bekeken of er op een uniforme manier gehandeld wordt. Daarnaast vinden themacontroles plaats.
- Intervisie. We zien intervisie als belangrijke hulpmiddel om een integrale werkwijze te bevorderen. Medewerkers kunnen complexe casus inbrengen. De intervisiebijeenkomsten ondersteunen een meer ontschotte werkwijze en het werken met de nieuwe verordening.

De intervisie bijeenkomsten worden begeleid door een of meerdere externe begeleiders. Dit zorgt voor een professionele aanpak.

Kanttelingen en onderbouwing

1.1 Sommigen doelen kennen een structureel karakter

De doelen onafhankelijke cliëntondersteuning en uitbreiding dienstverlening sociaal raadslieden kennen een meer structureel karakter. In de kadernota 2026 kunnen gelden voor deze activiteiten opgenomen worden.

Financiën

Over de periode 2024 tot en met 2027 is het volgende beschikbaar aan POK- gelden:

Beschikbare POK-middelen	2024	2025	2026	2027
Restant POK 2021-2023 (bestemmingsreserve overhevelingen)	€ 459.500	-	-	-
POK middelen 2024-2027	€ 175.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000
Totaal	€ 596.431	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000

De POK-gelden zijn gereserveerd voor het doel waar ze voor beschikbaar zijn gesteld, namelijk het versterken van de dienstverlening in het algemeen én het extra ondersteunen van inwoners in kwetsbare posities.

Het financiële plaatje voor 2024 tot en met 2026 is als volgt, waarbij uitgegaan is van overheveling van het restant in een jaar naar een volgend jaar.

Bestedingsdoelen POK-middelen	2024	2025	2026
Uitbreiding sociaal raadslieden	€ 62.000	€ 70.000	
Inzet stimulering zelfstandige Huiskamers	€ 165.000	€ 100.000	
Uitbreiding onafhankelijke cliëntondersteuning	€ 52.500	€ 40.000	
Uitbreiding financiële onderst. en thuisadmin.	€ 20.000		
Jobhunter	€ 100.000		
Implementatie hervormingsagenda		€ 125.000	€ 125.000
Implementatie verordening sociaal domein		€ 70.000	€ 65.000
Totale uitgaven	€ 399.500	€ 405.000	€ 190.000
Dekking	2024	2025	2026
POK middelen 2024-2026	€ 175.000	€ 180.000	€ 180.000
Onttrekking claim POK bestemmingsreserve overhevelingen	€ 224.500	€ 225.000	€ 10.000
Totale dekking	€ 399.500	€ 405.000	€ 190.000
Restant claim bestemmingsreserve overhevelingen	€ 235.000	€ 10.000	€ 0
Restant POK middelen 2024-2026	€ 0	€ 0	€ 0

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

De gemeente neemt het initiatief tot de voorstellen.

Eventuele bestuurlijke aandachtspunten

Duurzaamheid

Duurzaamheid speelt geen of een beperkte rol bij bovenstaande voorstellen.

Vervolg**Planning**

We starten zo spoedig mogelijk met de implementatie en effectuering van de voorstellen.

Communicatie**Evaluatie**

Elk jaar zal een korte evaluatie gedeeld worden.